

**М.ӨТЕМІСОВ атындағы
БАТЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК
УНИВЕРСИТЕТІ
ҒЫЛЫМИ КІТАПХАНА**

«ҒАЛЫМДАР БИБЛИОГРАФИЯСЫ» сериясы

**СЫРЫМ
ЖӘЛЕЛ СЫРЫМҰЛЫ**

ОРАЛ-2006

Сырым Жәлел Сырымұлы

Алғы сөз

Ұсынылып отырған көрсеткіш
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің
«Ғалымдар библиографиясы»-атты
сериясының жалғасы. Көрсеткіш педагогика ғылымдарының кандидаты,
доцент

Сырым Жәлел Сырымұлына арналған.
Библиографиялық көркеткішке
педагог-ғалымның өмірі мен қызметі,
ғылыми еңбектері енгізілген.

Жарияланған еңбектер әр жыл көлемінде мерзімдік тәртіппен орналасқан.

Редакторы: Таушева Г.З.

Құрастырушы: Ермекқалиева Н.А.

Сырым Жәлел Сырымұлы **Педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент**

Сырым Жәлел Сырымұлы 1946 жылы 14 маусымда Батыс Қазақстан облысы, Қаратөбе ауданында дүниеге келді.

Сырым Жәлел Сырымұлының ғалым болып қалыптасуы 1965-1969 жж. – Орал педагогикалық институтының физика курсы үздік белгімен бітіруінен кейін басталды. Ол еңбек жолы 1969-1975 жж. өзі аяқтаған А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының физика кафедрасының оқытушысы болып бастады.

Қалаған мамандығының қыр сырын білуге талпынып, 1980 ж. Мәскеу қаласындағы КСРО Педагогика Ғылымдар Академиясының оқытудың мазмұны мен әдістері ғылыми – зерттеу институтында «Конденсацияланған жүйенің механикалық қасиеттерін зерттеу» тақырыбына кандидаттық диссертациясын ойдағыдай қорғап, педагогика ғылымдарының кандидаты дәрежесін алды.

1980 жылдан бастап, «Жалпы физика және физика пәнін оқыту әдістемесі» кафедрасының аға оқытушысы, доценті қызметін атқарды.

1996 жылы БҚМУ физика кафедрасының профессоры атағы берілді.

Ерен еңбегі үшін, оқу-тәрбие жұмысындағы жетістіктері үшін, адал еңбегі мен қоғамдық жұмыстарға белсене араласқаны үшін бірнеше мақтау қағаздарымен марапатталды.

Көптеген жылдар бойы студенттердің дипломдық жұмыстары мен ғылыми еңбектеріне жетекшілік етеді.

Ғалымның ұстанған жалпы бағыты жоғары оқу орындары мен жалпы білім беретін орта мектептердегі физика пәнін оқытудағы мәселелер мен физика-математика факультетіндегі студенттерге арналған физика және астрономия пәндері бойынша оқулықтар мен әдістемелік оқу құралдарын шығару болып табылады.

Педагог-ғалымның физиканы оқыту әдістемесі саласында көптеген еңбектері газет-журнал беттерінде, арнайы шығарылған Халықаралық, Республикалық ғылыми конференциялардың материалдарына еңбектері еңген.

Еңбек және ғылыми-педагогтік қызмет жолы

1946 ж. 14 маусымда Орал облысы, Қаратөбе ауданында дүниеге келген.
1969 ж. А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтын тәмәмдады.
1969-1976 жж. А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының жалпы физика және физика пәнін оқытудың әдістемесі кафедрасының оқытушысы.
1976-80 жж. Мәскеудегі Ғылыми-зерттеу институтының аспирантурасында оқиды.
1980 ж. «Орта мектептің физика курсына конденсацияланған жүйелердің механикалық қасиеттерін оқыту» тақырыбына диссертация қорғады.
1980 ж. педагогика ғылымдарының кандидаты,
1980 ж. кафедрасының аға оқытушысы,
1985 ж. Жалпы физика кафедрасының доцент ғылыми атағы берілді.
1989-1991 жж. А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының профсоюз комитетінің төрағасы.
1992- Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің кафедра оқытушысы;
1996-1999 жж. БҚМУ «Физика» кафедрасының профессоры;
2003 ж. М.Өтемісов атындағы БҚМУ «Жалпы физика және физика пәнін оқыту әдістемесі» кафедрасының доценті

Ғылыми еңбектерінің тізімі

1. Сырым Ж.С.

Изучение особенностей проведения физического практикума по молекулярной физики в IX классе / Новые исследования по методике преподавания физики в средней школе.-М., 1976 г.

2. Сырым Ж.С.

К методике изучения механических свойств конденсированных систем в курсе физики / Новые исследования по методике преподавания физики в средней школе.- М., 1977.

3. Сырым Ж.С. и др.

Свойства конденсированного состояния вещества / Учебные задания для учащихся IX класса.-М., 1977.

4. Сырым Ж.С. и др.

Методическая разработка для IX класса по разделу «Молекулярная физика» (к темам №3,4,5) / НИИ содерж.и методов обучения АПН СССР.-М., 1977

5. Сырым Ж.С. и др.

К обоснованию методов нормирования

учебного процесса / Проблемы совершенствования преподавания физики, физики твердого тела, космогонии, теплофизики и оптики. Вып. 4.-Алма-Ата, 1977.

6. Сырым Ж.С.

Об изучении механических свойств конденсированных систем в курсе физики средней школе / Совершенствование преподавания предметов естественно-математического цикла в средней школе.-М., 1979

7. Сырым Ж.С. и др.

Строение и свойства вещества в конденсированном состоянии / Учебные задания по физике для учащихся IX классов.-М., 1979.

8. Сырым Ж.С. и др.

Учебные задания по физике (9-класс) / НИИ содержания и методов обучения АПН СССР.-М., 1979

9. Сырым Ж.С. и др.

Самопищущий прибор демонстрационный (техничко педагогическая характеристика, рабочие чертежи, описание демонст. опытов) / Материал для обсуждения на расширенном Учебном Совете НИИ ШОТСО АПН СССР .- М., 1980

10. Сырым Ж.С.

Изучение механических свойств конденсированных систем в курсе физики средней школы: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата педагогических наук.- Москва, 1980

11. Сырым Ж.С. и др.

Самопищущий прибор лабораторный (техничко-педагог.характеристика) / НИИ содерж. и методов обучения АПН СССР.- М., 1980.

12. Сырым Ж.С.

Учебный задания по физике для учащихся VIII-X кл. (Политехнический практикум) / НИИ содерж. и методов обучения. АПН СССР .-М., 1982

13. Сырым Ж.С. и др.
Задания по исследованию «черных ящиков»
//Физика в школе.-1984.-№1.
14. Сырым Ж.С. и др.
Пути совершенствования методики решения
физических задач на основе применения
микрокалькуляторов // Тезисы Всесоюзного
семинар г.Сумы.-1984.
15. Сырым Ж.С. и др.
Из опыта реализации межпредметных связей
курса теорической физики и методики
преподавания физики в профессиональной
подготовке учителей / Совершенствования
методики преподавания физики в высшей и
средней школе.-Алма-Ата, 1984.
16. Сырым Ж.С.
Методические рекомендации дидактические
материалы по использованию
микрокалькуляторов в процессе решения задач по
механике / Уральский областной институт
усовершенствования учителей.-Уральск, 1984
17. Сырым Ж.С. и др.
Методические аспекты применение
макрокалькуляторов // Қазақстан мектебі.-1986.-№1.
18. Сырым Ж.С.и др.
Совершенствование самообразования будущих
учителей // Қазақстан мектебі.-1986.-№1.
19. Сырым Ж.С.
Применение микрокалькуляторов на уроках
физики // Қазақстан мұғалімі.-Алма-Ата, 1986.
20. Сырым Ж.С.
Значение применения микрокалькуляторов в
обучение физики // Орал өңірі.-Уральск.-1986
21. Сырым Ж.С.
Основные результаты по формированию
знаний и умений учащихся В процессе изучения
механических свойств конденсированных систем
в средней школе //Қазақстан мектебі.-1987.

22. Сырым Ж.С.
Методические рекомендации и учебные материалы по использованию микрокалькуляторов в процессе решения задач по физике // Уральский областной ИУУ.-Уральск, 1987
23. Сырым Ж.С.
Использование моделей «черных ящиков» в учебно-воспитательном процессе по физике в средней школе / Формирование мировоззренческой культуры будущего педагога.- Уральск, 1989.
24. Сырым Ж.С.
Формирование исследовательских умений и навыков учащихся на основе использования моделей «черных ящиков» / Формирование исследованных знаний, умений и навыков у будущих учителей физики.-Алма-Ата, 1991.
25. Сырым Ж.С. и др.
Психология усвоения знаний //Қазақстан мектебі.-1993.-№1.
26. Сырым Ж.С.
Некоторые методические идеи учебного пособия // Тезисы докладов IV конференций молодых ученых Западного Казахстана.- Актюбинск, 1993 .
27. Сырым Ж.С.
Календарь хижры основанной на сорокалетний цикл // Тезисы докладов IV конференций молодых ученых Западного Казахстана.- Актюбинск, 1993 .
28. Сырым Ж.С. и др.
Системы ПРФЗ в профессиональной подготовке учителя // Материалы Республиканской научной конференции.- Караганда, 1996
29. Сырым Ж.С. и др.
Графические задачи в системе ПРФЗ // Материалы конференции ученых Уральского пединститута.-Уральск, 1996

30. Сырым Ж.С.
Қара жәшіктің құпиясы // Ұстаз.-1999.-№3-4.
31. Сырым Ж.С.және т.б.
Механикалық тербелістерді тереңдеп оқыту // Ұстаз.-2000.-№2.-б.35-45
32. Сырым Ж.С.және т.б.
28 ғасырлық мәңгілік календәр // Дәуір институтының хабаршысы.- 2000.-№ 1-27
33. Сырым Ж.С.
Мүшел есебі // Ұстаз.-2000.-№3.-б.70-74
34. Сырым Ж.С.
Тәулік мерзімдерін ажырату жолдары // БҚАТУ-дың 40 жылдығына арналған ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары.-Орал
35. Сырым Ж.С.
Оқушылардың физикалық ой-өрісін дамыту: Құрманғазы атындағы музыкалық колледждің ғылыми еңбектер жиынтығы.-Орал, 2001.
36. Сырым Ж.С.
Резерфорд тәжірибесін компьютерлік модельдеу// БҚМУ хабаршысы.-2001.-№3.
37. Сырым Ж.С.және т.б.
Информатикадан олимпиадалық есептерді графтар әдісімен шығару // БҚМУ хабаршысы.- 2002.-№1-2.-б.162-171
38. Сырым Ж.С.
Стаиканы оқытудың кейбір мәселелері // Академик А.Д. Таймановтың 85-жылдығына арналған халықаралық ғылыми конференция материалдары.-2002
39. Сырым Ж.С.
Механикадан факультативтік курс оқу құралындағы қателер // БҚАТУ-дың 40-жылдығына арналған ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары

40. Сырым Ж.С.
Бұлақ көрсең – көзін аш // Ұстаз.-2002.-№1(14)
41. Сырым Ж.С. және т.б.
Орта мектепте статистиканы оқытудың кейбір мәселелері //Қазақ ССР ғылым академиясының академигі А.Д. Таймановтың туғанына 85 жыл толуына және Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 70 жылдығына арналған халықаралық ғылыми конференцияның материалдары.-Орал, 2002.-б.178-183
42. Сырым Ж.С.және т.б.
Бельгердің білгірлігі немесе тәулік және жыл мерзімдерін ажырату қақында // Ұстаз.-2003.-№3.
43. Сырым Ж.С.
Шәкіртін шыңға жетелеп // Орал өңірі .-2003.-21 мамыр
44. Сырым Ж.С.және т.б.
Физика оқулықтарындағы қателіктерді жою жолдары //Тайманов оқулары атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.-Орал, 2004.-б.96-100
45. Сырым Ж.С.
Әр түрлі күнтізбелердің өзара байланысын тағайындаулардың жолдары // 65-ғылыми-практикалық конференцияның материалдары . Орал, 2004.-б.220
46. Сырым Ж.С.
Әртүрлі күнтізбелердің өзара байланысын тағайындаулардың жолдары //Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне арналған М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ-нің профессор-оқытушылар құрамының 65-ші ғылыми-тәжірибелік конференциясының жинақ материалдары. –Орал, 2004.-б.220-223
47. Сырым Ж.С.
Орта мектепте физиканы оқыту барысында өлшемділіктер әдісін пайдаланудың жолдары //Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне арналған М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ-нің профессор-оқытушылар құрамының 65-ші

ғылыми-тәжірибелік конференциясының жинақ материалдары.-Орал, 2004.-б.223-226

48. Сырым Ж.С.

Орта мектепте физиканы оқыту барысында өлшемдіктер әдісін пайдаланудың жолдары // 65-ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.-Орал, 2004.-б.223.

49. Сырым Ж.С. және т.б.

Түбегейлі физикалық тәжірибелерді компьютерлік моделдеу//Халықаралық А.Тайманов оқулары ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.-Орал, 2004.-б.87-90

50. Сырым Ж.С. және т.б.

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытудың негізі – физикалық есептерді шығару// Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.-Орал, 2004.- б.404-406

51. Сырым Ж.С. және т.б.

«Қара жәшікті» зерттеу –оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту тәсілі// Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.-Орал, 2004.- б.562-563

52. Сырым Ж.С. және т.б.

Психолого-педагогические основы обучения одаренных детей физике //М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ профессор-оқытушылар құрамының 65-ші ғылыми-тәжірибелік конференциясының жинақ материалдары.-Орал, 2004.-б.78-83

53. Сырым Ж.С. және т.б.

Жиіліктері жақын механикалық және электромагниттік тербелістердің қосылуын компьютерде модельдеп, соққы графигін алу//Білім және ғылым: БҚАТУ-дың ғылыми-практикалық журналы.-2006.-№1.-б.87-92

54. Сырым Ж.С. және т.б.

Орта мектептегі тербелістер тарауының кей тақырыптарын компьютерлік модельдеу арқылы оқыту//Жайық ұстазы.-16 мамыр.-б.3

55. Сырым Ж.С. және т.б.

Физика сабақтарын кредиттік оқыту жүйесінде мультимедиалық техникамен жабдықтау//»Кредиттік оқыту жүйесі-инновациялық ғылыми- практикалық семинар-конференциясының материалдар жинағы.- Орал, 2006.-б.22-26

56. Сырым Ж.С.

Механикалық және электромагниттік тербелістерді компьютерлік модельдеу арқылы оқыту //Үздіксіз білім беру жүйесіндегі білім сапасын арттыру.-Орал, 2006.-б.40-42